

Висновок

Таким чином, необхідність відбирати проекти з метою максимізації ефекту від їх реалізації у рамках виконання енергетичних планів та програм є об'єктивно визначеною та обґрунтованою нами. Витрати на розробку попереднього ТЕО проекту з

чистої енергії, що фахівці підприємств та підрозділів міськвиконкомів можуть виконати самостійно, будуть значно меншими за витрати на залучення з цією метою консалтингових фірм. Тому матеріали даної статті можуть стати реальною допомогою містам, які мають наміри розробляти та впроваджувати проекти з чистої енергії.

Список літератури

1. *Анализ инвестиций: методы оценки эффективности финансовых вложений* / И. Р. Ахметзянов; под ред. д.э.н. Г. А. Маховиковой. – М.: Эксмо, 2007. – 272 с.
2. *Базилінська, О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика. 2-ге вид.* – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 328 с.
3. *Бродач М. М. Концепция оценки эффективности инвестиций в теплоэнергоснабжение и энергосбережение зданий // Энергосбережение. – №1, —2007.*
4. *Гнатюк В.И., Примак Л.В., Луценко Д.В. Методы управления энергосбережением в жилищном фонде // Аналитический обзор. Калининград. – 2007.*
5. *Логонов В.Н. Простые критерии оценки эффективности инвестиционных проектов в области энергосбережения. «ЭСКО», 2002. – №1.*
8. *Гулій В., Михайлов В., Лепігов Г. Наукові засади стратегії розвитку паливно-енергетичного комплексу України // Стратегічні пріоритети. – 2012. – № 4 – С. 140–141.*
9. *Енергетична стратегія України на період до 2030 року. [Електронний ресурс] / Режим доступу : www.cfin.ru/press/management/2001-6/13.pshtml. www.rao-ees.ru/ru/reforming/foreign/mo/England.pdf. www.e-m.ru.*
10. *Енергоефективність та відновлювані джерела енергії / Під заг. ред. А. К. Шидловського. – К.: Українські енциклопедичні знання, 2007. – 559 с.*
11. *ЕСКО-механізм спрямований на зменшення енергозалежності та переорієнтацією держресурсів з поточних витрат на капітальні інвестиції. – Урядовий портал. –15.09.2014. – [Електронний ресурс] / Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=247603128*
12. *Муниципальная энергетика: шляхи підвищення ефективності [Електронний ресурс] / А. І. Шевцов, М. Г. Земляний, В. В. Вербинський. Режим доступу : <http://www.db.niss.gov.ua/monitor/comments.php?id=342&catid=6>*
13. *Eric Woodroof, Ph.D., and Albert Thumann, P.E., C.E.M. HOW TO FINANCE ENERGY MANAGEMENT PROJECTS. – Fairmont Press, 2014. – 390 p.*
14. *Renewable Power Generation Costs in 2014. [Electronic Resource] – International Renewable Energy Agency (IRENA). – Mode of access : URL : http://www.irena.org/DocumentDownloads/Publications/IRENA_RE_Power_Costs_2014_report.pdf*

References

1. *Akhmetzyanov, I. R. (2007). Analysis of investments: methods for assessment of investment effectiveness (editor: G. A. Makhovikova, PhD). Moscow, Russia: Eksmo, 272.*
2. *Basilinska, O.Y. (2011). Financial analysis: theory and practice. 2nd edition. Kyiv Ukraine: "Center of Training Literature", 328.*
3. *Brodach, M.M. (2007). Concept for assessment of effectiveness of investments in heat and energy supply and in energy efficiency of buildings. Energy Saving: 1.*
4. *Hnatyuk, V.I., Primak, L.V. & Lutsenko, D.V.(2007). Energy Saving Management in Housing Stock. Analytical Review. Kaliningrad, Russia.*
5. *Lohinov, V.N. (2002). Simple criteria to assess effectiveness of energy efficiency investment projects. ESKO: 1.*
8. *Huliy V. (2012). Scientific grounds for development of the fuel and energy system of Ukraine / Huliy V., Mikhailov V., Lepihov G. // Strategic Priorities: 4, 140–141.*
9. *Energy Strategy of Ukraine until 2030. [E-Resource] / www.cfin.ru/press/management/2001-6/13.pshtml. www.rao-ees.ru/ru/reforming/foreign/mo/England.pdf. www.e-m.ru.*
10. *Energy Efficiency and Renewable Sources of Energy (editor: A.K. Shidlovsky). (2007). Kyiv, Ukraine: Ukrainian Encyclopedic Knowledge, 559.*
11. *ESCO as a tool to reduce energy dependence and to refocus national resources from current costs to capital investments. – Government Portal. –September 15, 2014. – [E-resource] / http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=247603128*
12. *Municipal energy sector: increasing energy efficiency [E-resource] / A. I. Shevtsov, M.G. Zemlyany, V.V. Verbinsky: <http://www.db.niss.gov.ua/monitor/comments.php?id=342&catid=6>*
13. *Eric Woodroof, Ph.D., and Albert Thumann, P.E., C.E.M. HOW TO FINANCE ENERGY MANAGEMENT PROJECTS. – Fairmont Press, 2014. – 390 p.*
14. *Renewable Power Generation Costs in 2014. [Electronic Resource] – International Renewable Energy Agency (IRENA). – Mode of access : URL : http://www.irena.org/DocumentDownloads/Publications/IRENA_RE_Power_Costs_2014_report.pdf*

Стаття надійшла до редакції 22.10.2014

Рецензент: д-р екон. наук, проф. В.Г. Федоренко, Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ.

Федорченко Олександр Леонідович

Аспірант кафедри менеджменту в будівництві

Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

ДЕЯКІ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЛІЗИНГУ (В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ)

***Анотація.** Досліджено сутність та особливості лізингу. Розглянуто необхідність розвитку ринку лізингу як альтернативного джерела залучення коштів та способу технічного переоснащення підприємств будівельної галузі України. З метою удосконалення механізмів здійснення операцій з лізингу надано пропозиції щодо усунення колізій між цивільним, податковим, господарським законодавством у визначеннях поняття "лізинг" та приведенню у відповідність до вимог міжнародного приватного права окремих нормативно-правових актів України, що регулюють лізингову діяльність для створення необхідних умов щодо залучення через механізм лізингу інвестицій в оновлення техніки та технології підприємствами будівельної галузі.*

Ключові слова: лізинг, фінансовий лізинг, інвестиції, будівельні підприємства, цивільно-правове регулювання

***Анотация.** Проведено исследование сущности и особенностей лизинга. Рассмотрена необходимость развития рынка лизинга как альтернативного источника привлечения средств и способ технического переоснащения предприятий строительной отрасли Украины. С целью усовершенствования механизмов осуществления лизинговых операций представлены предложения по устранению коллизий между гражданским, налоговым, хозяйственным законодательством в определении понятия "лизинг" и приведению в соответствие к требованиям международного частного права отдельных нормативно-правовых актов Украины, которые регулируют лизинговую деятельность для создания необходимых условий привлечения через механизм лизинга инвестиций в обновление техники и технологии предприятиями строительной отрасли.*

Ключевые слова: лизинг; финансовый лизинг; инвестиции; строительные предприятия; гражданско-правовое регулирование

***Fbabstract.** The article examines the nature and characteristics of the lease. Necessity of development of the leasing market as an alternative source of raising funds and technical re-equipment of enterprises of building industry of Ukraine. With the purpose of improvement of mechanisms of the operations of the leasing proposals for resolving conflicts between the civil, tax, commercial law in the definitions of "lease" and compliance with the requirements of international private law separate legal acts of Ukraine regulating leasing activities to create the necessary conditions to attract through the mechanism of leasing of investment in upgrading equipment and technology enterprises of the construction industry. The features of leasing as a financing tool for the investment. The analysis of the benefits of leasing compared with traditional forms of subsidies to enterprises. Determined the nature and composition of lease payments to the leasing market in current conditions and problems hindering the development of leasing services. The improved method of calculating the lease payments depending on the actual use of the leased object at the construction company.*

Key words: leasing, financial leasing, investment, construction companies, civil-legislative regulation

Постановка проблеми та її актуальність

Економічні реформи, спрямовані на інтеграцію ринкової економіки України у світову економічну систему, повинні бути обов'язково підтримані відповідним рівнем розвитку законодавства. У цій площині має важливе значення поява, утворення і належний розвиток правових інститутів, які не були характерними для колишньої правової системи. Одним із таких інститутів є інститут лізингу.

Лізинг є особливою, новою сферою цивільно-правового регулювання і підприємницької діяльності. Він широко розповсюджений за кордоном, а сьогодні досить активно розвивається і в Україні. Актуальність застосування лізингу для підприємств будівельного комплексу обумовлена вкрай несприятливим станом парку машин і устаткування, великим відсотком морально застарілого обладнання, низькою ефективністю його використання і слабкою конкурентоспроможністю наших виробників на міжнародних ринках. Особливо великого значення наведене набуває в зв'язку із прагненням України стати членом Європейського Союзу.

Аналіз основних досліджень

Розвиток ринкових відносин та звернення учасників цивільного обігу до лізингу, як до одного з найбільш ефективних і перспективних нетрадиційних джерел фінансування зумовили необхідність визначення правової бази лізингового ринку. Питання розвитку лізингової діяльності детально висвітлені в роботах С.Д. Бушуєва [1], Н.С. Бушуєвої [4], С.В. Білошицької [2], О.В. Бугрова [8], Г.М. Рижакової, С.П. Стеценко, З.В. Лагутіної [5] В.Б. Яковенко [1] та інших. Окремі аспекти управління фінансами в лізингових компаніях досліджували зарубіжні автори: Е. Бейнхокер [6], Ф. Котлер, К. Келлер [7]. Проте, в роботах цих науковців інституціонально-економічні аспекти формування та регулювання розвитку лізингу в контексті становлення матеріально-технічної бази будівельних підприємств розкриті недостатньо.

Мета статті

Мета дослідження полягає в удосконаленні правового поля регулювання лізингових відносин, що дозволить суттєво розширити використання лізингу як інвестиційного механізму оновлення техніки та технології вітчизняних будівельних підприємств, сприятиме ефективному використанню цього інвестиційного механізму суб'єктами господарювання. Мета обумовлена необхідністю приведення української законодавчої бази у

відповідність до загальноєвропейських стандартів і визначення її чітких правових критеріїв щодо визначення правової природи лізингу. Насамперед потрібно нормативно врегулювати та узгоджувати ті правові інститути, які були запозичені з континентального законодавства, зокрема, інститут лізингу.

Виклад основного матеріалу

Як показує практика початкового етапу правового регулювання лізингу в Україні, тільки в умовах досить високого рівня правового забезпечення лізингових відносин цей процес просуватиметься успішно. Правова невизначеність відносин між партнерами, а в ряді випадків – незахищеність лізингодавців або лізингоотримувачів, різко збільшують ступінь ризику лізингових правочинів і є перешкодою для їх розвитку. Але в цьому процесі багато що залежатиме від того, наскільки вдасться забезпечити відповідність стандартів української економіки світовим стандартам. І вкрай важливо, що існування великої кількості поглядів на правову природу лізингу свідчить про остаточну нез'ясованість цього явища, що не сприяє формуванню однакової правозастосовної практики в договірних відносинах суб'єктів господарювання, не сприяє мінімізації ризиків учасників договорів лізингу та збільшенню інвестиційних потоків для фінансування лізингових операцій, перешкоджає розвитку стабільного, заснованого на конкурентних засадах ринку лізингу, що дозволить суттєво поліпшити інвестиційний клімат будівельної галузі.

Крім того, розбіжності у правовому регулюванні сфери лізингових відносин обумовлені необхідністю дотримання ряду важливих принципів: рівності сторін, автономії волі, самостійності і відповідальності суб'єктів відносин, оскільки дані положення становлять основний зміст договору (угоди) відповідно до господарських та цивільно-правових відносин. В сучасних умовах особливого значення набуває проблема дотримання суттєвих умов та дисципліни виконання договірних (у тому числі лізингових) відносин, яка може бути досягнута лише шляхом чіткого, прозорого і стабільного правового регулювання.

У світі існує велика кількість міжнародних організацій, що займаються проблемами міжнародного приватного права (МПП), – Гаазькі конференції з МПП, Міжнародний симпозіум за Кодексом Бустаманте, Всесвітня торгова організація (ВТО), УНІДРУА, МТП, ЮНКТАД, ЮНСІТРАЛ. Ці організації проводять велику роботу з уніфікації та гармонізації законодавства у сфері МПП. В їх рамках укладена величезна кількість міжнародних договорів, що регулюють різні аспекти

міждержавного співробітництва з приватноправових питань, до яких належать і лізингові угоди.

Уніфікація права – це процес створення однакових норм законодавства різних держав шляхом укладення міжнародних договорів. У будь-якому міжнародному договорі встановлюються обов'язки держав щодо приведення свого внутрішнього права у відповідність з нормами цього договору. Головна особливість уніфікації права: вона відбувається одночасно в двох різних правових системах – в міжнародному праві (укладення міжнародного договору) і в національному праві (імплементация норм цього договору у внутрішньодержавне право). Уніфікацію права можна визначити як співробітництво, спрямоване на створення міжнародного механізму регулювання відносин у сфері спільних інтересів держав.

Уніфікація права – це різновид правотворчого процесу, який відбувається в основному в рамках міжнародних організацій. Результати уніфікації найбільш відчутні в області МПП, оскільки тільки ця галузь національного права зачіпає інтереси двох і більше держав. Уніфікація зачіпає практично всі галузі та інститути МПП. Її основні підсумки – вироблення уніфікованих колізійних норм (Гаазька конвенція про право, застосовне до договорів міжнародної купівлі-продажу товарів (1986 р.)), уніфікованих матеріальних норм (Конвенція УНІДРУА про міжнародний факторинг та про міжнародний фінансовий лізинг (1988 р.)), полісистемних нормативних комплексів (поєднують і колізійні, і матеріальні норми – Бернські конвенції про міжнародні залізничні перевезення (1980 р.)).

Єдиним документом, який зараз претендує на статус такої універсальної моделі регулювання лізингових операцій є Принципи міжнародних комерційних договорів, розроблені УНІДРУА (UNIDROIT – з франц. Institut international pour l'unification du droit privé – міжнародний інститут з уніфікації приватного права; міжнародна незалежна міжурядова організація створена в 1926 році як допоміжна організація Ліги Націй). Незалежний статус УНІДРУА серед інших міжурядових організацій надало інституту можливість використовувати такі робочі методи, які дозволили УНІДРУА стати організацією, яка займається, в основному, технічними, а не політичними питаннями права. Особливо слід зазначити розроблену УНІДРУА міжнародну Конвенцію про міжнародний фінансовий лізинг (1988 р.)

З дня набрання чинності Закону України (з 01.07.2007 р.) «Про приєднання до Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг» № 3301-IV від 11.01.2006 р. в Україні має бути чітко визначена сфера застосування нових уніфікованих правил, тобто чи будуть вони застосовуватися лише

до ситуацій з міжнародним елементом, або вони також будуть регулювати внутрішні національні правовідносини згідно з європейським законодавством, та з урахуванням позитивних норм Модельного закону про лізинг, прийнятого Міжпарламентською асамблеєю країн СНД та проекту Модельного закону про лізинг, який на сьогодні розробляється УНІДРУА та Міжнародною фінансовою корпорацією.

Нові технології, комерційна діяльність, курс на євроінтеграцію та ін. вимагають нових рішень і, в тому випадку, коли угоди є міжнаціональними за своєю природою, вони повинні бути гармонізовані. Вибір предмета для гармонізації або для уніфікації здебільшого залежить від бажання держави прийняти зміни свого законодавства на користь більш уніфікованого міжнародного регулювання певного питання. Юридичні та інші аргументи на користь гармонізації повинні завжди бути точно зважені і оцінені. Основними нормативно-правовими актами в даній сфері правовідносин є Конституція України, Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Закони України "Про внесення змін до Закону України «Про лізинг», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про фінансовий лізинг», «Про банки та банківську діяльність», «Про інвестиційну діяльність». Але проведений аналіз правового поля свідчить про наявність суперечностей їх окремих положень, що не сприяє дотриманню Закону України «Про приєднання до Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг» № 3301-IV від 11.01.2006 р.

Так, норми Господарського кодексу [9] суперечать нормам названих законодавчих актів та обмежують проведення лізингових операцій, оскільки визначення поняття лізингу в статті 292 ГКУ унеможливає придбання предметів лізингу за позичкові кошти, якими за змістом статті 10 Закону України «Про інвестиційну діяльність» [11] є облігаційні позики, кредити банків та бюджетні кредити; забороняє проведення операцій сублізингу, що одночасно вважається прогресивною новелою паралельно існуючого Закону України «Про фінансовий лізинг» [12].

За договором фінансового лізингу, лізингодавець зобов'язується придбати у власність майно постачальника (продавця) згідно із встановленими лізингодержувачем специфікаціями і умовами та передати його в користування лізингодержувачу на визначений строк, але не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі) [10].

Для фінансового лізингу існують три критерії:

1. Лізингодавець при укладанні договору зобов'язаний придбати для лізингоодержувача, відповідно до погоджених умов, майно.

2. Строк договору фінансового лізингу повинен бути не менше одного року.

3. Договір фінансового лізингу повинен бути платним.

Лізингові платежі повинні складатися з таких частин:

– суми, що відшкодовує частину вартості предмета лізингу;

– платежу як винагороди лізингодавцю за отримане в лізинг майно;

– компенсації відсотків за кредитом;

– інших витрат лізингодавця, які безпосередньо пов'язані з виконанням договору лізингу.

Після закінчення строку фінансового лізингу право власності на предмет лізингу не переходить лізингоодержувачу (про це згадується в статті 11 Закону про фінансовий лізинг і ст.9 Закону № 3301). Тому, якщо лізингоодержувач побажає придбати право власності на предмет лізингу, йому необхідно укласти з лізингодавцем договір кулівлі-продажу за погодженою ціною. Право власності на предмет лізингу виникає у випадку й у момент сплати погодженої договором ціни.

Наведемо приклад визначення лізингоодержувачем суми фінансових витрат і її розподіл за періодами.

Договором фінансового лізингу, що передбачає виплату лізингових платежів, може й не вказуватися сума відсотків і дійсна вартість плати за предмет лізингу. Для поділу й обліку фінансових витрат використовують формулу:

$$ДВО = O \times ((1 - 1/(1+i)^n) : i),$$

де ДВО – дійсна вартість мінімальних орендних платежів; O – мінімальний орендний платіж; i – ставка відсотків, установлена за періодами сплати; n – кількість періодів.

Приклад 1.

Договір фінансового лізингу укладений на рік, протягом якого лізингоодержувачу треба сплатити 24000 грн.

Строк оплати – 30 число останнього місяця кварталу.

Відсотки за фінансовим лізингом – 24% на рік.

Визначимо суму фінансових витрат у складі лізингового платежу.

$$ДВО = 6000 \times 3,4651 = 20791.$$

Сума фінансових витрат складе 24000 - 20791 = 3209 грн.

Розрахунок фінансових витрат у складі лізингових платежів наведено у таблиці.

Виходячи з наведеного прикладу, можна внести пропозиції до змін окремих положень Закону України «Про фінансовий лізинг» щодо:

- уточнення визначення поняття фінансового лізингу та визначення ролі та місця продавця (постачальника) предмету лізингу в операції фінансового лізингу (за аналогією з нормами Цивільного кодексу України) щодо:

- уточнення визначення поняття фінансового лізингу, оскільки оперативний лізинг не володіє правовими ознаками, що дозволяли б відмежувати його від поняття оренди (найму), визначеному у ч.1 статті 759 ЦК України;

- відходу від концепції прямого та непрямого лізингу;

- обмеження надання в лізинг цінних паперів, майнових прав та об'єктів інтелектуальної власності;

- надання можливості передавати у фінансовий лізинг майна, що перебуває в державній або комунальній власності та щодо якого відсутня заборона передачі в користування та/або володіння, яке може бути передано в лізинг тільки за погодженням з органом, що здійснює управління цим майном, відповідно до закону, та у порядку, встановленому цим Законом;

- регулювання питання переходу права власності на предмет лізингу після закінчення строку дії договору лізингу;

- більш надійного захисту лізингодавця у разі ліквідації лізингоодержувача та у випадку несплати ним чергових лізингових платежів;

- захисту інтересів лізингодавця у разі, якщо заборгованість лізингоодержувача є значною та лізингодавець письмово попередив лізингоодержувача про необхідність виправлення протягом визначеного строку порушень умов виконання обов'язку зі сплати лізингових платежів, що відповідає найкращій світовій практиці, зокрема Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг.

Таблиця

Розрахунок лізингових платежів за угодою фінансового лізингу

Дата	Мінімальна сума лізингових платежів (ануїтет)	Плата за предмет лізингу	Фінансові витрати	Залишок зобов'язання дійсної вартості предмета лізингу
на 1 січня				20791
на 30 березня	6000	4753 (6000-1247)	1247 (20791x0,06)	11000
на 30 червня	6000	5038 (6000-962)	962 (11000x0,06)	5660

на 30 вересня	6000	5340 (6000-660)	660 (5660x0,06)	320
на 30 грудня	6000	5660	340 (залишок)	-
Разом	24000	20791	3209	

Управління лізинговим процесом на рівні будівельного підприємства являє собою структуру формування та ефективного виконання лізингової операції, що забезпечує досягнення поставлених економічних цілей і фінансових показників діяльності підприємства. Процес керування лізингом можна представити у вигляді трьох взаємозалежних етапів.

На першому етапі здійснюється аналіз засобів механізації по трьох напрямках: аналіз наявності, стан та рух засобів механізації, аналіз використання, аналіз продуктивності роботи засобів механізації. За результатами аналізу приймається рішення щодо формування виробничої бази та забезпеченості власними та залученими на правах оренди механізмами.

На другому етапі визначається об'єкт лізингу, виходячи з потреби в засобах механізації, що забезпечують прогнозовані етапи впровадження будівельно-інвестиційного проекту, темпи розвитку підприємства; розробляється модель оптимізації складу засобів механізації. При формуванні плану механізації досягається раціональне розміщення будівельних машин по окремих видах робіт. У більшості випадків той самий вид будівельно-монтажних робіт може виконуватися машинами різних типорозмірів з неоднаковою продуктивністю та експлуатаційними витратами. Так, виникає необхідність вибору оптимального варіанта. Вирішення такого завдання по виконанню заданого обсягу механізованих робіт при мінімальних витратах зводиться до завдання лінійного програмування. Як критерій оптимальності приймається досягнення мінімальних зведених витрат проекту.

Третій етап припускає вибір виду лізингу. В основі такого вибору лежить класифікація видів лізингу, здійснюється вибір форми лізингових платежів. За змістом лізингових платежів можна виділити найбільш істотні компоненти: склад платежів по економічних елементах; розмір або рівень платежів; методи (способи) розрахунків.

Для розрахунків лізингових платежів використовується стандартна вищенаведена методика. На додаток до неї автором пропонується ввести новий елемент – коефіцієнт використання, що враховує фактичний строк використання будівельної техніки на об'єкті.

Застосування коефіцієнта використання дозволить врахувати специфіку будівництва: етапність робіт, сезонність проведення, перманентну зміну парку машин і механізмів залежно від характеру споруджуваного об'єкта, внаслідок чого одержувані по лізингу засоби механізації найчастіше експлуатуються не на повну потужність.

Висновки

Удосконалення правового поля регулювання лізингових відносин дозволить суттєво розширити використання лізингу як інвестиційного механізму оновлення техніки та технології вітчизняних підприємств, сприятиме ефективному використанню цього інвестиційного механізму суб'єктами господарювання.

Реалізація запропонованих змін у законодавстві сприятиме здешевленню лізингових операцій для їх кінцевих користувачів–лізингодержувачів, мінімізації ризиків учасників договорів лізингу, збільшенню інвестиційних потоків для фінансування лізингових операцій, розвитку стабільного, заснованого на конкурентних засадах ринку лізингу, що дозволить суттєво збільшити інвестиції.

Список літератури

1. Креативные технологии управления проектами и программы: монография / Бушуев С.Д., Бушуева Н.С., Бабаев И.А., Яковенко В.Б., Гриша Е.В., Дзюба С.В., Войтенко А.С. – К.: Саммит-Книга, 2010. – 768 с.
2. Білоцицька С.В., Олексієнко М.М., Курілко О.М., Остапчук Ю.О. Застосування математичного апарату теорії несилової взаємодії до побудови систем підготовки прийняття рішень управлінні проектами // Управління розвитком складних систем. – 2011. – №4. – С.31-35.
3. Бушуев С. Д. Напрями дисертаційних наукових досліджень зі спеціальності «Управління проектами та програмами» [Текст] / С. Д. Бушуев, В. Д. Гогунський, К. В. Кошкін // Управління розвитком складних систем. – 2012. – № 12. – С. 5 – 7.
4. Бушуева Н. С. Модели и методы проактивного управления программами организационного развития [Текст] / Н. С. Бушуева. – К.: Наук. світ, 2007. – 270 с.
5. Рижаківа Г. М. [Альтернативні аналітичні інструменти забезпечення економічної безпеки державного інвестування будівельних проєктів](#) / Г. М. Рижаківа, С. П. Стеценко, З.В. Лагутіна // Управління розвитком складних систем. – 2013. – №16. – С. 203 – 209.